

ASIA Tilapäinen poikkeaminen Näsijärven säännöstelyn ylärajaa koskevista lupamääräyksistä, Tampere, Ylöjärvi, Ruovesi

HAKIJA Näsijärven säännöstely-yhtiö

HAKEMUS Näsijärven säännöstely-yhtiö on 9.1.2012 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon toimittamassaan hakemuksessa pyytänyt lupaa poiketa 30.4.2012 saakka Näsijärven säännöstelyn ylärajaa koskevista lupamääräyksistä niin, että vesi voidaan nostaa enintään tasolle NN + 95,50 m noudattamatta sille luvassa määrättyjä ehtoja.

HANKKEEN KUVAUS

Lupamääräykset, joista poikkeamista haetaan

Näsijärven voimassa olevan säännöstelyluvan (Länsi-Suomen vesioikeuden päätös nro 150/1978 A) lupaehdon 1 mukaan:

”Säännöstely on suoritettava Tammerkosen yläputoukseen tehtyjä rakenteita hyväksikäyttäen niin,

- ettei Näsijärven vedenkorkeus tuulista tai muista tilapäisistä ja luonnonmukaisista häiriöistä johtuvia lyhytaikaisia vähäisiä vedenkorkeusvaihteluita ja jäljempänä mainittua poikkeusta lukuun ottamatta ylitä Naistenlahden asteikolla N:o 35:68 ylärajaa, jota kuvaavan murtoviivan määräävät seuraavat pisteet:

1.1.	NN	+95,40 m
31.1.	”	+ 95,40 ”
31.3.	”	+ 94,70 ”
30.4.	”	+ 95,15 ”
31.5.	”	+ 95,25 ”
15.6.	”	+ 95,40 ”
31.8.	”	+ 95,40 ”
15.9.	”	+ 95,25 ”
20.10.	”	+ 95,25 ”
1.11.	”	+ 95,40 ”
31.12.	”	+ 95,40 ” ja

- ettei järven vedenkorkeus toukokuun 16 päivän ja marraskuun 15 päivän välisenä aikana alita korkeutta NN +94,17 m eikä muuna aikana vuotta korkeutta NN + 93,91 m.

Säännöstely on suoritettava muuten tulovirtaaman ennakoarvion avulla mahdollisuuksien mukaan ennakoiden eri vuodenaikojen luontaisia vedenkorkeusvaihteluita.

Luvan saajan tulee hydrologisten tietojen perusteella ja yhteistoiminnassa vesihallituksen kanssa määritellä kussakin tapauksessa erikseen se ajankohta, jolloin vedenpintaa saadaan keväällä vallitseva kokonaistilanne huomioon ottaen ryhtyä nostamaan.

Vedenjuoksutus ja säännöstely muutoin on tämän päätöksen määräysten puitteissa hoidettava siten, että alapuolisessa vesistöissä ei aiheuteta vältettävissä olevaa vahinkoa eikä haittaa.

Mikäli juoksutus Kolsin voimalaitoksella on vaarassa ylittää 500 m³/s ja Kokemäenjoen tulvatilanne lisäksi vesihallituksen käsityksen mukaan muuten niin vaatii, on luvan saajalla yleistä etua silmällä pitäen ja vältettävissä olevien tulvavahinkojen torjumiseksi oikeus Näsijärvestä tapahtuvaa juoksutusta vähentämällä korkeintaan 10 vuorokauden ajaksi ylittää edellä määritelty säännöstelyn yläraja enintään korkeuteen NN +95,50 m saakka. Luvan saajan on tällöin vesihallituksen kanssa neuvoteltuaan jo ennen ylärajan ylittämisen ajankohtaa ryhdyttävä tilanteen vaatimiin juoksutuksiin, jotka ovat tarpeen, jotta ylitys ei tulisi liian suureksi eikä ylittäisi 10 vuorokauden aikaa.”

Vesihallituksen tehtäviä lupaehtoa koskien hoitaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Lupamääräyksistä poikkeamisen kuvaus

Näsijärven vedenpinta saadaan nostaa tasolle NN + 95,50 m Kolsin voimalaitoksen juoksutuksesta riippumatta ja Näsijärven vedenpintaa saadaan pitää enintään tasolla NN +95,50 m niin pitkään kuin se on tarpeellista kuitenkin enintään 30.4.2012 saakka.

Poikkeusluvan mukaisen ylärajan ylityksen voimassa ollessa juoksutusta hoidetaan siten, että Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 150/1978 A mukaiset säännöstelyrajat pyritään saavuttamaan. Juoksutusta voidaan pienentää vain Kokemäenjoen tulvatilanteen sitä vaatiessa ja sopimalla asiasta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Hydrologinen tilanne

Poikkeuksellisen sateisen joulukuun seurauksena Näsijärven vedenkorkeus on lähellä säännöstelyluvassa määrättyä ylärajaa. Vuoden 2011

joulukuun sadepsumma on Näsijärven valuma-alueella ollut kaksinkertainen tavanomaiseen nähden. Määrä on poikkeuksellisen suuri. Tilanteen poikkeuksellisuutta kuvaa se, että Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän aluesadantarekisterin mukaan joulukuun sademäärä 94 mm on enemmän kuin joulukuussa on kertaakaan havaittu vuosijaksolla 1911 - 2010.

Poikkeuksen tarve ja perusteet

Tilanteeseen nähden epätarkoituksenmukaiset lupamääräykset rajoittavat luvassa sallitun ylärajan ylitysmahdollisuuden soveltamista. Lisäksi lupaehdot edellyttävät, että Näsijärven vedenpintaa on ryhdyttävä alentamaan voimakkaasti viimeistään 1. helmikuuta. Näsijärveä säännöstellään Tammerkosen yläpuolisilla voimalaitoksilla sekä näiden välissä sijaitsevilla ohjuksutusrakenteilla. Tampereen kaupunki ja Tampereen Energiantuotanto Oy peruskorjaavat parhaillaan silta- ja tulvajuoksutusrakenteita, mikä pienentää ohjuksutuskapasiteettia normaaliin tilanteeseen verrattuna. Ohjuksutuksia Näsijärvestä ei voida lisätä aiheuttamatta suurta vahinkoa peruskorjattaville rakenteille ja vaaraa patoturvallisuudelle. Lisäksi Kokemäenjoen alajuoksun hyydetulvariski edellyttää, että juoksutukset pysäytetään tai niitä olennaisesti pienennetään jääkannen aikaansaamiseksi silloin, kun olosuhteet ovat otolliset. Voimassa olevat lupamääräykset saattavat estää juoksutuksen pienentämisen. Mikäli lähiajan vesitilanne jatkuu runsaana, tulvavaara on huomattava, ellei Näsijärven säännöstelyluvan ehdoista voida poiketa hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Poikkeamisen vaikutukset

Hakijan käsityksen mukaan säännöstelyluvan ylintä sallittua ylärajaa NN + 95,50 m ei ole tarpeen ylittää. Kaikki maankäyttöön liittyvät vahingolliset seuraukset on käsitelty ja korvattu tämän vedenkorkeuden perusteella, eikä uusia korvattavia vahinkoja synny.

Tavanomaisiin olosuhteisiin vakiintunut säännöstelyn yläraja on NN +95,40 m. Vaikka tämän ylärajan ylittämisestä luvan sallimalla tavalla enintään 10 senttimetrillä ei aiheudukaan vahingonkorvausvelvollisuutta, asiasta on tarpeen tiedottaa tehokkaasti, mikäli tason NN + 95,40 m ylitys tulee tarpeelliseksi. Hakija sitoutuukin tiedottamaan asiasta tehokkaasti julkisten tiedotusvälineiden kautta.

Helmikuun 1 päivästä kesäkuun 15:nteen saakka luvan mukainen säännöstelyn yläraja on alempi kuin edellä selostettu ylin yläraja. Ns. "kevätkuopan" tarkoitus on varautua lumen sulamisesta johtuvan kevättulvan varastoimiseen. Hakemuksen mukaan poikkeusluvan voimassaolo päättyy 30.4.2012. Haetun poikkeusluvan aikana Näsijärvellä tai sen rannoilla ei ole sellaista aktiivista rannan tai vesialueen käyttöä, jolla tavanomaista korkeammasta vedenkorkeudesta voisi olla haittaa.

Hakemuksessa tarkoitetun ylärajasta poikkeamisen seurauksena kevättulvan varastoimiseen käytettävissä oleva tilavuus pienenee. Kevättulvan suuruutta ei voida vielä luotettavasti ennakoida. Suuri varastotilan tarve edellyttäisi kuitenkin lumen korkeaa vesi-arvoa yläpuolisella valuma-alueella sekä suurta sadantaa sulamisaikana. Toistaiseksi lunta ei juuri ole, vaikka ajankohdan normaali vesi-arvo on noin 40 millimetriä. Lupahakemuksessa on tarkoitettu, että 1.5.2012 alkaen noudatettaisiin voimassa olevaa ylärajaa. Tällä varmistetaan, että sulamisvesille on poikkeusluvasta huolimatta kohtuullisesti varastotilaa. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että säännöstelyn hyödynsaajien intressi on varastoida mahdollisimman suuri osa kevättulvasta. Tämä osaltaan varmistaa säännöstelyn mahdollisimman tarkoituksenmukaisen toteuttamisen. Tältä kannalta on vielä huomionarvoista, että Tammerkosken juoksutusrakenteiden uusimis- ja korjaustyö valmistuu tulevan huhtikuun alkuun mennessä, minkä jälkeen juoksutuskapasiteettia on runsaasti.

Tavanomaisen säännöstelyn ylärajan ylittäminen 10 senttimetrillä ei aiheuta patoturvallisuusriskiä, sillä patojen mitoituksessa asia on otettu huomioon.

Näsijärvellä on varauduttu vastaavaan tilanteeseen vuonna 2005. Tuolloin viranomaisen on hakenut vastaavaa poikkeuslupaa, jonka voimassaolo on ulottunut kesäkuun 15 päivään saakka. Tuossa yhteydessä on selvitetty myös poikkeamisen vaikutukset alueen Natura-suojeluun. Luonnonsuojeluviranomainen on antanut 10.2.2005 asiasta lausunnon, jonka mukaan ”säännöstelyn ylärajasta poikkeaminen tasoon +95,50 m ei siis todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä arvoja, joiden perusteella Kapeenlahden ranta ja Valkeenkivi ovat sisällytetty Natura 2000-verkostoon”. Koska poikkeamista on nyt haettu lyhyemmäksi ajaksi kuin vuonna 2005, hakija katsoo, etteivät Natura-arvot ole poikkeustoimien johdosta uhattuna. Myöskään kalasto tai muu vesieliöstö ei kärsi keskitalven tavallista korkeammasta vedenkorkeudesta.

Ylärajasta poikkeaminen vaikuttaa vesivoimatuotantoon alapuolisissa voimalaitoksissa. Kaikkien alapuolisten voimalaitosten omistajat ovat osakkaina hakijayhtiössä ja ovat siten suostuneet hakemukseen.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on käsitellyt asian vesilain 18 luvun 4 §:n 3 momentin nojalla kuuluttamatta. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Pirkanmaan ja Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksilta.

LAUSUNNOT

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on valtion valvontaviranomaisena antanut lausunnon poikkeamisesta. Nykyinen tilan-

ne sekä mahdollinen säännöstelyrajojen ylittäminen ei johdu pelkästään poikkeuksellisista luonnonoloista, vaan siihen on vaikuttanut myös ennakoitua pienempi juokсутuskapasiteetti meneillään olevan siltatyömaan ja padon korjauksen vuoksi.

Edellä mainitusta syistä johtuen ei voida soveltaa voimassaolevan säännöstelyluvan Kokemäenjoen tulvimiseen perustuvaa enintään 10 päivän mittaista ylärajan ylitystä korkeintaan tasolle NN +95,50. Vesilain 18 luvun 4 § 2 momentissa mainitaan myös muu poikkeuksellinen syy, jollaisena voidaan pitää turbiinin rikkoutumista. Luvan myöntämisen edellytykset vesilain 18 luvun 4 §:n perusteella täyttyvät.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yleistä kalatalousetua valvovana viranomaisena antanut lausunnon poikkeamisesta. Lausunnossa on katsottu, että lupa voidaan myöntää. Tilapäinen muutos säännöstelylupaan ei ennalta arvioiden vaikuta haitallisesti Näsijärven tai Pyhäjärven kala- tai täplärapukantaan.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Näsijärven säännöstely-yhtiölle luvan poiketa väliaikaisesti kuitenkin enintään 30.4.2012 saakka Länsi-Suomen vesioikeuden 9.10.1978 antaman päätöksen nro 150/1978 A lupamääräyksestä 1 niin, että Näsijärven vesipintaa saadaan pitää enintään tasolla NN + 95,50 m riippumatta kyseisessä lupaehdossa muutoin määräytyistä ehdoista. Poikkeaminen on voimassa vain Kokemäenjoen tulvatilanteen sitä vaatiessa ja poikkeamiseen siirtymisestä on sovittava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Luvan saajan on lisäksi noudatettava seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

- 1) Näsijärven vedenpinta on saatettava Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 150/1978 A lupaehdon 1 mukaiselle tasolle välittömästi, kun perusteet poikkeamiseen liittyville toimenpiteille ovat lakanneet.
- 2) Luvan saajan on viipymättä ilmoitettava poikkeamiseen liittyvien toimenpiteiden aloittamisesta ja lopettamisesta seuraaville tahoille:
  - Maa- ja metsätalousministeriö
  - Suomen ympäristökeskus
  - Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
  - Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
  - Tampereen aluepelastuslaitos
  - Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
  - Ylöjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
  - Ruoveden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

- 3) Poikkeamiseen liittyvistä toimenpiteistä on viipymättä ilmoitettava hankkeen vaikutusalueen kuntien laajalevikkisimmissä sanomalehdissä. Lehti-ilmoituksesta on käytävä ilmi yhteystiedot mahdollisten vahinkojen ilmoittamisen varalta.
- 4) Luvan saaja on vastuussa poikkeamiseen liittyvien toimenpiteiden toisen omaisuudelle aiheuttamista vahingoista. Ellei korvauksista sovita, luvan saajan tulee saattaa asia hakemusasiana korvausten määrittämistä varten aluehallintoviraston ratkaistavaksi vuoden kuluessa tämän päätöksen antopäivästä lukien.

RATKAISUN PERUSTELUT

Runsaiden sateiden ja rakennustöiden aiheuttaman juoksutuskapasiteetin alentumisen vuoksi Näsijärven säännöstelyn voimassaolevan Länsi-Suomen vesioikeuden 9.10.1978 antaman päätöksen nro 150/1978 A lupamääräyksestä 1 on tarpeen poiketa väliaikaisesti niin, että Kokemäenjoen alaosan hyydetulvariskiä voidaan alentaa vaarantamatta Tammerkosken voimalaitoksien ja säännöstelyrakenteiden patoturvallisuutta.

Mahdollisten vahinkojen varalta annetaan lupamääräys 4.

Asian kiireellisyys on edellyttänyt hakemuksen käsittelemistä osin noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusioiden käsittelystä.

Hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Kapeenlahden rannan eikä Valkeekiven Natura2000 –alueiden suojeltuja luontoarvoja.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus

Tämä päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki 18 luku 4 § 2 ja 3 momentti

Muistutuksiin ja vaatimuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto on ottanut asiasta annetut lausunnot huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU

2 000 euroa

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Maksu on määräytynyt valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun aluehallintoviraston maksuja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) mukaisesti.

Maksun suuruus on määrätty luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella, koska taulukon mukainen maksu olisi kohtuuttoman korkea. Luvan käsittelyyn vaatima työmäärä on 40 tuntia ja tuntihinta 50 €, joten maksun suuruus on 2 000 €.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Näsijärven säännöstely-yhtiö

Jäljennös päätöksestä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Ylöjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Ruoveden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Tampereen aluepelastuslaitos
Maa- ja metsätalousministeriö (sähköisesti)

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksestä julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Tampereen kaupungin, Ylöjärven kaupungin ja Ruoveden kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Reko Vuotila

Raija Aaltonen

Lasse Käsälä

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Reko Vuotila, Raija Aaltonen ja Lasse Käsälä. Asian on esitellyt ympäristöneuvos Lasse Käsälä.
LK/TKa

VALITUSOSOITUS**LIITE**

- Valitusviranomainen** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **24.2.2012**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
  - valittajan nimi ja kotikunta
  - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
  - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
  - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
  - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
  - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	020 6361 060
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

